לאכול חלב היינו מומר לכל התורה חוץ

מדם כדאשכחן שכולל כל החטאות

בכלל חטאת חלב בפ"ק דמנחות (דף

ו.) ובפרק היה מביא (סוטה דף טו.)

דאמר בדין שתהא חטאת חלב טעונה

נסכים והשתא קאמר דלת"ק כשהוא

מומר לכל התורה כולה חוד מדם אינו

מביא קרבן על הדם ולר"ש מביא כיון

שהוא שב מידיעתו מדם אבל מומר

לדבר אחד דברי הכל מביא ועוי"ל

דדוקה בחלב ודם פליגי לפי שהם

שוין שיש כרת בשניהן ועולין לגבוה

ונאמרו בלאו אחד כל חלב וכל דם לא

תאכלו דלת"ק חשיב ליה מומר לאותו

דבר כאילו הוא מומר לדם עלמו

יאוחינו מניח בשביל החיסור אלא

משום דנפשו קנה לאכול דם אבל

מומר לחחד משחר חיסורים פשיטח

דמביא קרבן על הדם ולר"ש אפילו

מומר לאכול חלב מביא קרבן על הדם:

אינו מביא קרבן

קרא למעט לאינו שב מידיעתו ועומד

ברשעו הא הוי זבח רשעים והיכי

תיסק אדעתין לומר דמביא ויש לומר

דאינטריך להיכא דחזר בתשובה

אח"כ ובשעה שאכל לא היה שב מידיעתו: ר"ג ובית דינו נמנו על

שחימת בותי ואסרוה. פירש נקונטרס

ר"ג בנו של ר' יהודה הנשיא שהיה

אחרון וכן משמע קלת דקאמר בסמוך

ר"ג ובית דינו כר"מ ס"ל דחיים

למיעוטא משמע שהוא ר"ג אחרון

שהיה אחר ר"מ ומיהו קשה דא"כ

הויא ליה לפרושי בהדיא ר"ג בנו של

ר"י הנשיא כדתנן במס' אבות (פ"ב

מ״ב) ר״ג בנו של ר׳ יהודה הנשיח

אומר יפה תלמוד תורה עם דרך

ארן ועוד תימה דגזר ר"מ על סתם

יינס ולא גזר על שחיטה דאורייתא

אבל אם הוא ר"ג דיבנה ניחא והא

דקאמר כר"מ סבירא להו משום דר"מ

ס"ל הכי בהדיא אבל קשה דא"כ סבר

ר"ג דיבנה דכותים גרי אמת הו כיוו

דשחיטתן הויא שריא קודם גזירה

ובריש הדר (עירובין סא.) תנן הדר עם

על שנגתו. תימה מה לריך

מעם הארץ פרט למומרי. תימה דמאי קאמר הא מהכא נפקא

אחד האמר ת"ה דאין מהבלין דהא מוקמינן יודפליגי באוכל חלב

והפרים קרבן על הדם ודוחק לומר דפריך מדר"ש ומפרש ר"ת דמומר

מהתם נפקא שהא אדרבה הך פליגא דאפילו מומר לדבר

ה) הוריות ב. יא.,
בס"א: משומד, וכן להלון, ג) יומא פ. [שבת

סט. ע"ם שנועות כו:ז. ל. [עירובין טו. וש"נ], ל) [יבמות לט: כתובות ל) [יבמות לט: כתובות

כח: גיטיו ז. לחמו ו. ז.ז.

לבורה דחובה פרשה ז], ה) בס"ה: משומד.

וכן להלן, ט) [ע"א], י) בס"א: משומד. וכן להלן,

ל) ל"ל בפ"ב, מ) [פרשה

ס׳ו. () וגם בב״ר גופיה קאמר עלה אם הראשונים

כמלאכים כו"],

תורה אור השלם

1. וְאָם נָפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא

בְּצָשׁוּנוּה אַנוּוּג נִינִּינְּה אֲשֶׁר לֹא תַּעְשֶׂינְה וְיִקְרִא ד כֹז

ַרְּשָׁבּה. וְיְּקּוּאַזְיּ כְּּוֹ 2. אֲשֶׁר נְשִּׁיֹא יָחֲטְא וְעֶשְׂה אַחַת מִבְּּל מִצְוֹת יִיָּ אֱלֹהָיוֹ אֲשֶׁר לֹא

ָּתֶעשֵׂינָה בָּשִׁגָגָה וְאַשֵּׁם: הַעשִינָה בָּשִׁגָגָה וְאַשֵּׁם:

3. צדקתר בהררי אל

יַּבְּיְּלֶּבְּיִּ בֵּיִרְ מִשְׁפָּטֶף תְּהוֹם רַבָּה אָדָם וּבְהַמָּה תוֹשִׁיע יְיָ: תהלים לו ז

4. הַנֵּה יָמִים בָּאִים נְאָם יִיְּ וְזָרְעְתִּי אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֵּית יְהוּדָה

ירמיהו לא כו ירמיהו לא כו

הנהות הב"ח

(h) תום' ד"ה ר"ג ובית דינו וכו' ה"ז אוסר פי' אינו מודה: (ב) בא"ר

רב אמי ורב אחי טונדי

רב אנהי דרב אטי עוכדי כוכנים גמורים ולספרים דגרסי בפ׳ הדר רשב״ג

ור׳ יוחנן ס״ל בכל דוכתי הלכה כרשב״ג במשנתינו אע״ג דר׳

יוחגן פוסק כר' אליעור ב"י. נ"ב כנ"ל להגיה ועיין

מוס' פרק הדר:

מוסף רש"י

מעם הארץ. ולח כל עס הארץ, פרט למומר.

לחינו מבים קרבן על שגגמו, דמין מקבלין מידו (הוריות ב.). אשר לא

בשגגה ַבְּעֲשֹׁתָהּ אַחַת מִּמִּצְוֹת יְ בָּעֲשׂתָהּ אַחַת מִמִּצְוֹת יְ אֲשֶׁר לֹא תַעשׁינו

מַעַם הָאָרֶץ

אלא בב"ק לח:],

כ) ובבכורות לא

א מיי׳ פ״ג מהלכות

בא ב מיי׳ פ״ב מהלכות אבות הטומאה הלכי טוש"ע י"ד סימן ב סעיף

שימה מקובצת

שמא לא שמע רבי **ה** אלא כשאין ישראל עומד אלא כשאין ישואל פומו על גביו אמר דמי האי: **ב)** דאמר רב נחמן בר יצחק. נ״ג בס״י בר כהן: ג] אני ראיתי יוחנן. נ"ב עי תוס' בכורות (לף כו ע"ב): לן דאי הוה שמיעא נמחק תיבת הוה: ל] כתיב שבא על השוגג: 11 למימרא בעי על השוגג: ון למימוא בעי בתמיה וכי לא פשיטא: 1] לא שמיעא להו הא -דאימוי טלה ר"ג דאי: ה] מילתא למיכל איסורא היאך יגרום שום שטן . תיבת כו' נמחק: **עו** מהתם נפקא אדרבה: ין דהא מוקמינן לה דפליגי: ילו לדם עצמו דאינו מניח: כר"ג אע"ג. נ"ב פי' כר"ג :דהכא דס"ל כר"מ

רבינו גרשום פרט הארץ י לאפיקורוס. כלומר מעם מצות ה' ואמר רב המנונא אפיקורוס לאכול חלב והביא קרבן על הדם איכא בינייהו למ״ד פרט למומר כיון דמומר לאכול חלב אין מקבלין ממנו קרבן על הדם. ולמ״ד השב מידיעתו מביא קרבן על שגגתו. כיון דמדם שב מידיעתו אם הביא סב כון כון אם חב א קרבן על הדם מקבלין ממנו: חדא בחטאת וחדא בעולה וצריכי. כלומר מכח זהו רעולה מעח תרווייהו להוציא את המומר: והכתיב וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה. כלומר בין . ורע חכמים ובין זרע עמי שזורע תבואתו בשדה ומשביח כך אשבח את זרעם ומכל מקום חזינן הכא זרע בהמה אלו עמי הארץ שדומים לבהמה: קיבלה מיניה או לא קיבלה מיניה. דאפילו ישראל עומד על גביו תהי בה ר' זירא לא שמיע ליה וכני לא שמיט ליה דרבן גמליאל ובית דינו אסרוה: ואי ס״ד דלא קיבלה. כלומר דישראל קיברוז. כלומו דישואל עומד על גביו שרי כי תהי ר' זירא כששמע שר׳ יוחנן ורב אסי אכלו משחיטת כותי לישני ליה כאן כשישראל עומד על . נביו כו׳ אמאי תהי לישני אסי כשישראל עומד על

נביו ומה דאסר ר"ג כשאיז

מעם. ולא כל עם וגבי חטאת כתיב שבא שע"י השוגג: ר"ש בן יוםי אומר. מכאן אתה למד: אשר לא תעשינה בשגגה ואשם. וסמיך ליה או הודע אליו חטאתו אשר חטא והביא אשמו דמשמע אשר לא תעשינה אם היה יודע שהוא אסור ושגגה היתה לו וחטא ואשם הוא

יבית: השבו מידיעתו. שתם היה יודע שהוא חלב היה יושב ומבטל מעבירה זו. ואית דגרים השב והוא נמי הפורש ונבדל מתחלה ואין עובר אם היה יודע שהוא אסור ובת"כי) גרם היושב: מחי בינייהו. מ"מ מומרים לח מקבלינן מיניה בין למר בין למר ואפילו שוגג דהא אילו היה יודע מתחלה נמי היה אוכלו ואין שב מידיעתו: והכיא קרבן על הדם. ששגג בו ואילו היה יודע שהוא דם לא היה אוכלו לת"ק מומר שמו ולא מהבלינן מיניה ולר"ש שב מידיעתו הוא בדם ומקבלינן מיניה: מכם ולא כולכם. דלעיל בעולת נדבה משתעי קרי בהמה: שהן ערומים בדעת. ישראל זרע אדם וזרע בהמה כלומר

ר' אסי אכל: וחהי בה רבי זירא גרסינן. מתמיה עליהן שאכלוה ומבעיא ליה בלביה הכי: לא שמיע להו. הא יודנמנו ר"ג דאי שמיע להו הוו מקבלי או דלמא שמיע ולא קבלוה: והדר פשיט. ר׳ זירא לנפשיה: מסתברא שמיע להו ולא קבלוה דאי ס"ד לא שמיע להו ואי שמיע להו הוו מקבלי לה: היכי מסחייע מילחא למיכל חלו'. היאך יגרום שום שטן לפני לדיקים ע"י שוגג שום דבר עון: השתח בהמתן של לדיקים. חמרא דר' פנחם בן יאיר לקמן [1.]: אין הקב"ה מביא מקלה על ידן. שתאכל הבהמה דבר האסור לה:

ימעם הארא ¢פרט ♡למומר ר"ש בז יוסי אומר י משום ר"ש 2אשר לא תעשינה בשנגה ואשם השב מידיעתו מביא קרבן על שגגתו אינו • שב מידיעתו אינו מביא קרבן על שגגתו ואמרינן מאי בינייהו ואמר רב המנונא מומר לאכול חלב והביא קרבן על הדם איכא בינייהו חדא בחטאת וחדא בעולה וצריכי דאי אשמעינן חמאת משום דלכפרה הוא אבל עולה דדורון הוא אימא לקבל מיניה ואי אשמעינן עולה משום דלאו חיובא הוא אבל חטאת דחיובא הוא אימא לקבל מיניה אצריכא וכל היכא דכתיב בהמה גריעותא היא והכתיב יאדם ובהמה תושיע ה' ואמר רב יהודה אמר רב אלו בני אדם שהן ערומין בדעת ומשימין עצמן כבהמה התם כתיב אדם ובהמה הכא בהמה לחודיה כתיב וכל היכא דכתיב אדם ובהמה מעליותא היא והא כתיב יוזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה התם הא חלקיה קרא זרע אדם לחוד וזרע בהמה לחוד (סימן נקלף) א"ר חנן א"ר יעקב בר אידי א"ר יהושע בן לוי משום בר קפרא ר"ג ובית דינו ינמנו על שחימת כותי ואסרוה א"ל רבי זירא לרבי יעקב בר אידי שמא לא שמע רבי אלא ים בשאין ישראל עומד על גביו א"ל ⊽דמי האי מרבנן כדלא גמירי אינשי שמעתא בשאין ישראל עומד על גביו למימרא בעי קבלה מיניה או לא קבלה מיניה ת"ש פ דאמר ר"ג בר יצחק א"ר אמי אני ראיתי את רבי יוחנן פ שאכל משחימת כותי אף רבי אסי אכל משחימת כותי הר רבי אסי אכל משחימת כותי ותהי בה רבי זירא לא שמיעא להו דאי יו הוה שמיעא להו הוו מקבלי לה או דלמא שמיע להו ולא קבלוה הדר פשים לנפשיה מסתברא דשמיע להו ולא קבלוה דאי ם"ד לא שמיע להו ואי הוה שמיע להו הוו מקבלי לה היכי מסתייעא מילתא למיכל איסורא השתא בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא

קרא דכתיב בתריה אם עולה קרבנו וגו': דלכפרה הוא. וכיון דדעתו להזיד ולחזור על עבירתו ובהא מיהא אתרמי דשגג ולא הזיד א"כ אמאי נקבל מיניה הא לאו בר כפרה הוא: דלאו חיובא. ולאו אורח ארעא לקבולי דורון מיניה דכתיב זבח רשעים תועבה (משלי כא): אבל הטאת דחובה. רמיא עליה: אימא נקבל מיניה. שלה יהה חוטה נשכר: גריעותה הוא. דאוקמת לעילש דפושעים כאדם הראשון ומשימין עלמן כבהמה דכאי רוח: וורע בהמה. ומוקמינן לה במסכת סוטה (דף כב.) לא קרא ולה שנה ולה שמש תלמידי חכמים עליו הכתוב אומר וזרעתי את בית החכמים והבורים כולם אזרעם לפרותם ולרבותם: ר"ג. בנו של ר' יהודה הנשיא שהיה מן האחרונים ובית דינו נמנו על שחיטת כותי לחחר שנשנית משנתינו דהכל שוחטין ואפילו כותי ואסרוה: לא שמע רבי כו'. והיינו נמי כי מתניתין: למימרא בעי. חוכי לא פשיטא לן דלית להו לפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט): קבלה מיניה. רבי זירא מר' יעקב דאפילו כשישראל עומד על גביו אסור או לא קבלה: אכל משחיטם כוסי. בישראל עומד על גביו או ע"י

תעשינה. משמע שאילו לא עשה אבל בשגגה שחתך כזית בשר ונתן לו ואכל ואף עשה ואשם (יומא פ.). השב מידיעתו כו'. ומומר לא שב מידיעתו הוא לפיכך אינו מביא קרבן מל שננחו והוריוח ר

העובד כוכבים או עם מי שאינו מודה בעירוב ה"ז (ה) אסור פירוש אינו מודה בעירוב היינו כותי כדאמר בפרק בכל מערבין (שם לא:) ר"א ב"ר יעקב אומר עד שיהיו שני ישראלים אוסרים זה על זה ר"ג אומר לדוקי אינו כעובד כוכבים ופירש בקונטרס אבל כותי הוי כעובד כוכבים דקסבר כותים גרי אריות הן מיהו ע"כ א"א לומר כפירוש הקונטרס דהא ר"ג דיבנה אים ליה בהדיא בפ"ק דגיטין (דף י.) דגרי אמת הן שהכשיר גט שעדיו עדי כותים והיינו יכולין לפרש אבל כותי הוי כעובד כוכבים משום דאינו מודה בעירוב דהיינו נמי טעמא דת"ק דאסר שהוא ר"מ כדמוכח התם בגמרא ור"מ אית ליה התם י (בבכורות) דכותים

ואי גרי אמת הן אבל קשה כיון דלכ״ע כותי אוסר אע״ג דגרי אמת הן א״כ מה באו לחדש ר' אמי ור' אסי שעשאום עובדי כוכבים גמורין לבטל רשות וליתן רשות הא מעיקרא נמי הכי הוה לכ"ע אלא י"ל דלר"ג כותי נמי אינו כעובד כוכבים ותנן לדוקי אינו כעובד כוכבים וה"ה לכותים דגרי אמת הן והיו סבורין דגרי אמת הן כר"ג עד שעשאום (כ) רבי אמי ור" אסי עובדי כוכבים גמורין ישאע"ג דרבי יוחנן פסק כר׳ אליעזר בר׳ יעקב ור׳ אליעזר בר׳ יעקב לא פליג את״ק שאוסר כותי ר׳ יוחנן לא בא לפסוק כמותו אלא במה שלריך שיהו שני ישראלים אוסרים זה על זה: צדיכרם עצמן לא כ"ש. תימה דהא אשכחן יהודה בן טבאי שהרג עד זומם בפ"ק דמכות (דף ה:) ור' ישמעאל שקרא והטה בפ"ק דשבת (דף יב:) ואור"י דדוקא במידי דאכילה אין הקב"ה מביא תקלה על ידן שגנאי הוא ללדיק שאוכל דבר איסור ולספרים דגרסי 🌣 (בפ״ק) דכתובות (דף כח:) גבי העלה עבד לכהונה על פיו השתא בהמתן של לדיקים כו' משום דאתי לידי אכילת איסור שמאכיל בת ישראל שנשאת לו בתרומה והוא עבד ואין לו בה קדושין ומיהו ברוב ספרים לא גרסיטן ליה והיינו משום דליכא למפרך אלא כשהלדיק עצמו אוכל האיסור ובר"ה (דף כא.) דאמר כמה בסים תבשילא דבבלאי בצומא רבא דמערבא ובערבי פסחים (דף קו:) ר' ירמיה בר אבא איקלע לבי רב אסי ואשתלי וטעם קודם הבדלה אע"ג דמיתתו באסכרה התם אכילת היתר הוא אלא שאוכל בשעה האסורה ובבראשית רבה⁶ גרש ר' ירמיה דשדר לר' זירא כלכלה דפירי בין דין לדין אתאכיל פירי בטבלייהו ומיהו ההוא עובדא איתא במסכתא שקלים (דף מ.) וקאמר עלה 0 ר' זירא אם הראשונים כמלאכים אנו כבר אינש ואם הראשונים כבני אינש אנו כחמורים ולא כחמורו דר' פנחם בן יאיר: נע"ע מוס׳ שבת דף יב: ד"ה רבי נתן ותוספות פסחים קו: ד"ה אשתלי ותוספות יבמות לט: ד"ה ס"ד ותוספות גיטין ז. ד"ה השתאן: אשכחיה

תקלה על ידן צדיקים עצמן לא כל שכן